

Aziatische herwaardering

Auteur(s):

Jacobs, D.

*Hoogleraar strategisch management aan de Rijksuniversiteit Groningen en associate dean aan de tsm Business School, Enschede.***Verschenen in:**

ESB, 87e jaargang, nr. 4377, pagina 699, 4 oktober 2002

Rubriek:

Prikkel

Trefwoord(en):

In discussies over de West-Europese welvaartsstaat wordt ons geregeld het ideaal van de hardwerkende Oost-Aziaten voorgehouden. Men heeft het dan over Aziatische waarden, ook wel kort samengevat als 'hard werken en je bek houden'. Maleisië en Singa-pore liepen voorop bij de modernisering op basis van Aziatische waarden. Tegenwoordig hebben ze in toenemende mate af te rekenen met radicale moslims. Niet alleen daarom was reizen in deze landen dit jaar zo mogelijk nog boeiender dan anders.

Tussen de nieuwe spoorlijn van Kuala Lumpur naar de ook al nieuwe luchthaven klikt het station Putrajaya-Cyberjaya. Sinds enkele jaren is Putrajaya, op ongeveer veertig kilometer van Kuala Lumpur, de hoofdstad van Maleisië. Het nabijgelegen Cyberjaya is het centrum van de Multimedia Super Corridor (msc), de Maleise poging tot het maken van een Silicon Valley-kloon. Het werkt nog niet perfect. De man voor mij heeft problemen met zijn elektronisch ticket bij het enig beschikbare uitgangspootje. Dat duurt zo lang dat ik samen met enige anderen de aansluitende shuttlebus naar Cyberjaya voor mijn neus zie wegrijden. Zwaaien en roepen baten niet, zodat we in de hete zon een uur mogen wachten op de volgende.

Putrajaya is reeds grotendeels klaar: reusachtige, moderne regeringsgebouwen en een moskee in neo-arabische stijl, omringd door nieuw aangelegde woonbuurten met redelijk grote rijtjeshuizen en winkel

centra. In vergelijking daarmee is het verderop gelegen Cyberjaya (ondertitel 'The intelligent city') meer een industrieterrein in aanbouw. De weinige reeds functionerende bedrijven liggen ver uit elkaar. Van de bekende merken herken ik enkel dhl en Fujitsu. Als je dit zo ziet, begrijp je dat je over deze fameuze msc de voorbije tijd niet veel meer vernomen hebt.

De grootste verwezenlijking is ongetwijfeld de op een heuvel gelegen Multimedia University, waarvan de frisse, witte gebouwen met felblauwe daken er al weer vier jaar staan. Met enige moeite - ook multimediale universiteiten in intelligente steden hebben zo hun kastjes en muren - bemachtig ik een studiegids. De universiteit telt op haar twee vestigingen (Malacca en hier) samen reeds 12.000 studenten. Naast de nodige ingenieursstudies kan men zich toeleggen op richtingen als digitale media, film en animatie, media-innovatie, software engineering en multimedia technologiemanagement. Naast pure ict krijgt ook mediagebruik in den brede dus de nodige aandacht. Volgens het Malaysia yearbook 2002 is een nieuw zwaartepunt van de msc sowieso de 'e-village', met de 'e' van entertainment.

De Maleise eerste minister Mahathir Mohamad gaat komend jaar met pensioen, hetgeen alom leidt tot terugblikken op zijn twintigjarige regeerperiode. Mahathir zelf kijkt hierop niet onverdeeld positief terug en dat is niet alleen vanwege de ietwat tegenvallende multimedia-corridor. Zijn beleid van 'positieve actie' heeft de positie van de 'bumiputra' (Maleiers en andere autochtone bevolkingsgroepen) weliswaar versterkt ten opzichte van de meer bedreven Chinezen en Indiërs. Maar daardoor zijn de bumiputra ook gemakzuchtig geworden, aldus Mahathir. Misschien dat ze daardoor te gemakkelijk de mooie beloften geloven van de radicale islampartij pas. In een lezing voor de Harvard Club of Malaysia was hij dan ook ongewoon scherp voor zijn volksgenoten: "Hard werken, risico nemen en geduld beoefenen is geen onderdeel van hun cultuur. (...) Het kwaliteitsidee wordt meestal niet begrepen door de Maleiers. Het resultaat is broddelwerk. Er is geen fierheid!"¹, aldus de kampioen van de Aziatische waarden. Mede in de nasleep van 11 september voelt Mahathir zich gemangeld tussen zijn Chinese en Indische coalitiepartners, die er zich aan storen als hij verklaart dat Maleisië een islamitische staat is, en zijn meer radicale geloofsgenoten.

Zo mogelijk nog verrassender was dat zijn collega Goh Chok Tong van Singapore enkele weken later een vergelijkbare toon aansloeg. Want Singapore is toch in meerderheid Chinees en hard werkend? Ook Goh Chok Tong voelt de hete adem van radicale moslims waarvan een aantal zelfs bindingen met Al-Qaeda zou hebben en een aanslag had proberen te plegen. Leuk dus om deze etnische Chinees te horen oreren over de ware islam, waarvan de geest niet begrepen wordt door de fundamentalisten. Nog feller ging hij evenwel tekeer tegen jonge, verwende volksgenoten die zich er niet meer voor generen de sociale zekerheid desnoods te tillen en er daarnaast luidop over nadenken te emigreren, nu het even wat slechter gaat met de stadstaat. Geëmotioneerd vroeg hij: "Are you a stayer or a quitter?"².

Maar zoals bij Mahathir was er ook zelfkritiek. De kenniseconomie vraagt vooral om kritische en creatieve professionals, aldus de premier, en misschien is de sfeer in dit land voor deze mensen wat te benauwd geworden. Democratie is inderdaad niet het belangrijkste 'selling point' van Singapore of Maleisië. Goh Chok Tong kreeg dan ook opvallend veel bijval toen hij het idee opperde dat misschien het verbod om in de kroegen op de bar te dansen, moest worden opgeheven! Dat lijkt me pas echt Aziatische herwaardering

1 New Straits Times, 30 juli 2002.

2 The Straits Times, 19 augustus 2002.

Copyright © 2002 - 2003 Economisch Statistische Berichten (www.economie.nl)